
FSMA_2012_14 dd. 12/06/2012

Circulaire over de verzekering brand en andere gevaren, wat eenvoudige risico's betreft, en over de informatieplicht betreffende deze verzekering

Toepassingsveld:

Deze circulaire is gericht aan verzekeringsondernemingen en verzekeringstussenpersonen die verzekeringsovereenkomsten aanbieden tegen brand en andere gevaren, wat de eenvoudige risico's betreft.

Samenvatting/Doelstelling:

Deze circulaire geeft toelichting bij bepaalde aspecten van de geldende wetgeving inzake de verzekering tegen brand en andere gevaren wat de eenvoudige risico's betreft en bij de informatieplicht van de verzekeringsondernemingen en verzekeringstussenpersonen. Deze circulaire vervangt de mededelingen over deze verzekering van de voormalige Controledienst voor de Verzekeringen.

I. Toelichting bij de wetgeving en reglementering verzekering tegen brand en andere gevaren, wat de eenvoudige risico's betreft

I.A. Wettelijk kader van de verzekering tegen brand en andere gevaren, wat de eenvoudige risico's betreft en van de informatieplicht betreffende deze verzekering

Het specifiek normatief kader van de verzekering tegen brand en andere gevaren, wat de eenvoudige risico's betreft (hierna "verzekering brand"), bestaat hoofdzakelijk uit de volgende regelgevende teksten:

- de wet van 25 juni 1992 op de landverzekeringsovereenkomst (hierna de "WLVO"), inzonderheid de artikelen 61 tot en met 68-10;
- het koninklijk besluit van 24 december 1992 tot uitvoering van de WLVO, inzonderheid de artikelen 1, 1°, 2, 3, 4 en 5 (hierna "uitvoeringsbesluit WLVO") ;
- het koninklijk besluit van 24 december 1992 betreffende de verzekering tegen brand en andere gevaren wat de eenvoudige risico's betreft (hierna "koninklijk besluit brand");
- artikel 10, §2, tweede lid, 4°, van de wet van 1 april 2007 betreffende de verzekering tegen schade veroorzaakt door terrorisme (hierna "wet van 1 april 2007");

- hoofdstuk IIbis van de wet van 27 maart 1995 betreffende de verzekerings- en herverzekeringsbemiddeling en de distributie van verzekeringen (hierna "wet van 27 maart 1995")

I.B. Stelsel tot afschaffing van de evenredigheidsregel van bedragen

Artikel 44 WLVO bepaalt dat bij onderverzekering de zogenaamde evenredigheidsregel van bedragen kan worden toegepast. In uitvoering van artikel 44, §2 WLVO verplicht artikel 3, §2, van het uitvoeringsbesluit WLVO de verzekeraar bij verzekering van een woning door de eigenaar of huurder aan de verzekeringnemer een stelsel voor te stellen. Dat stelsel heeft de afschaffing van de evenredigheidsregel van bedragen voor het aangeduide gebouw tot gevolg wanneer het juist toegepast wordt en de verzekerde bedragen geïndexeerd zijn of er geen verzekerde bedragen zijn.

De verplichting om een dergelijk stelsel voor het gebouw voor te stellen, geldt volgens de FSMA eveneens in de loop van de overeenkomst, van zodra de verzekeraar op de hoogte is van een wijziging aan de in het stelsel ingevulde informatie.

Voor wat betreft de verzekering van de aansprakelijkheid van een huurder of een gebruiker van een gedeelte van een gebouw kan de bestaande praktijk¹ worden aanvaard, met name dat als stelsel wordt aangeboden het toepassen van 20 keer de jaarlijkse geïndexeerde huurprijs of geïndexeerde huurwaarde van de gebruikte gedeelten, verhoogd met de lasten andere dan verbruikskosten voor verwarming, water, gas of elektriciteit.

I.C. Terrorisme, aanslagen en ontploffing

De WLVO en het koninklijk besluit brand bepalen dat elke overeenkomst "verzekering brand" de gevaren "aanslagen" (art. 3, §1 van, en de bijlage bij het koninklijk besluit brand) en "ontploffing" (art. 61 WLVO en art. 3, §2, koninklijk besluit brand) dient te dekken. Artikel 10, §2, 4°, van de wet van 1 april 2007 bepaalt dat deze overeenkomsten ook het gevaar "terrorisme" dienen te verzekeren.

Bij de uitvoering van een overeenkomst "verzekering brand" naar aanleiding van een schadegeval dat gekwalificeerd wordt als een daad van terrorisme, dienen de bepalingen van de wet van 1 april 2007 toegepast te worden.

I.D. Vermelden van sancties in de verzekeringsovereenkomst

1. Onjuiste informatie bij de beschrijving van het risico

Krachtens artikel 7, §3, WLVO mag de verzekeraar bij schadegeval zijn verzekeringsprestatie verminderen volgens de verhouding tussen de betaalde premie en de premie die de verzekeringnemer zou hebben moeten betalen bij correcte omschrijving van het risico, indien er bij de beschrijving van het risico gegevens werden verzwegen of onjuist werden meegedeeld en dit kan worden verweten aan de verzekeringnemer².

¹ Het betreft een praktijk die reeds aanvaard werd door de CDV in haar Mededeling D. 80 D van 25 maart 1991 betreffende de toepassing van het koninklijk besluit van 1 februari 1988 betreffende de verzekering tegen brand en andere gevaren, wat de eenvoudige risico's betreft.

² Behoudens toepassing van het tweede lid van dezelfde bepaling.

Contractuele bedingen van volledig verval van verzekeringsprestatie bij het verzwijgen of onjuist meedelen van gegevens, zoals deze in sommige verzekeringsovereenkomsten voorkomen, zijn strijdig met dit artikel.

2. Niet-nakoming van in de overeenkomst opgenomen verplichtingen - verval

Krachtens artikel 11 WLVO mag in de verzekeringsovereenkomst geen geheel of gedeeltelijk verval van het recht op verzekeringsprestatie bedongen worden, dan wegens niet-nakoming van een bepaalde, in de overeenkomst opgelegde verplichting, en mits er een oorzakelijk verband bestaat tussen de tekortkoming en het schadegeval.

Bewoordingen zoals "redelijke en gebruikelijke maatregelen die men als goed huisvader dient te nemen", die in sommige verzekeringsovereenkomsten voorkomen, beantwoorden volgens de FSMA niet aan de in voormeld artikel omschreven vereiste van een "bepaalde in de overeenkomst opgelegde verplichting". De FSMA is van mening dat zij evenmin beantwoorden aan de vereiste van duidelijke en nauwkeurige bewoordingen als bepaald bij artikel 14 van het koninklijk besluit van 22 februari 1991 houdende algemeen reglement betreffende de controle op verzekeringsondernemingen (hierna "Algemeen Reglement") (cf. infra, punt I.E).

I.E. Hernemen van wetteksten in de verzekeringsovereenkomsten

Krachtens artikel 14 van het Algemeen Reglement dienen de voorwaarden van de overeenkomsten in duidelijke en nauwkeurige bewoordingen te worden opgesteld.

De FSMA is van mening dat, wanneer wetsbepalingen niet in extenso worden opgenomen in de overeenkomst, niet wordt voldaan aan deze vereiste van duidelijke en nauwkeurige bewoordingen.

Voorbeelden

Er bestaat geen wettelijke verplichting om de waarborguitbreidingen die omschreven worden in artikel 3, § 2, van het koninklijk besluit brand en in artikel 62 WLVO op te nemen in de overeenkomst. Het slechts gedeeltelijk opnemen van deze waarborguitbreidingen maakt volgens de FSMA echter een schending uit van artikel 14 van het Algemeen Reglement. De FSMA is dus van mening dat er twee opties zijn: ofwel worden de waarborguitbreidingen geheel niet in de overeenkomst omschreven (wat, krachtens artikel 3 WLVO, overigens geen afbreuk doet aan de toepasselijkheid van deze bepalingen betreffende de waarborguitbreidingen), ofwel worden deze bepalingen in extenso in de overeenkomst overgenomen.

Een ander voorbeeld betreft artikel 31, § 1, WLVO, dat de verzekeraar de mogelijkheid biedt om in de overeenkomst te bepalen dat de overeenkomst kan worden opgezegd na een schadegeval. Artikel 31, §1, derde lid, WLVO stelt dat deze opzegging, onder bepaalde voorwaarden³, kan geschieden met vervroegde uitwerking⁴. De FSMA is van mening dat, indien de verzekeringsovereenkomst voorziet in deze mogelijkheid van opzegging met vervroegde uitwerking, ofwel alle voorwaarden van voormeld artikel 31, §1, derde lid, dienen te worden opgenomen in de

³ Indien de verzekeringnemer, de verzekerde of de begunstigde, met de bedoeling de verzekeraar te misleiden, niet voldaan heeft aan een van de verplichtingen die ontstaan zijn doordat zich een schadegeval heeft voorgedaan, op voorwaarde dat de verzekeraar bij de onderzoeksrechter een klacht heeft ingediend tegen een van de voornoemde personen, met burgerlijke partijstelling of dagvaarding voor een vonnisgerecht op grond van bepaalde strafrechtelijke inbreuken.

⁴ Een maand na de datum van kennisgeving aan de verzekeringnemer.

overeenkomst, opdat de verzekeringnemer volledig zou geïnformeerd zijn, ofwel uit de overeenkomst dient te blijken dat een dergelijke opzegging aan wettelijke voorwaarden is onderworpen.

II. Informatieverstrekking door de verzekeraar en door de verzekeringstussenpersoon

II.A. Algemeen

Zowel de verzekeraar als de verzekeringstussenpersoon heeft de gemeenrechtelijke plicht zijn cliënt te informeren. Krachtens deze informatieplicht dient een contractant zijn medecontractant in te lichten over de draagwijdte van zijn verbintenissen en rechten. De informatieplicht is een plicht opgelegd aan degene die weet of behoort te weten ten voordele van degene die niet weet of niet behoort te weten.

Deze informatieplicht geldt vóór het sluiten, bij het sluiten en in de loop van de overeenkomst.

De gemeenrechtelijke informatieplicht van de verzekeraar wordt nader uitgewerkt in de bijzondere wetgeving inzake verzekeringen, met name de WLVO, haar uitvoeringsbesluiten, de wet van 9 juli 1975 betreffende de controle der verzekeringsondernemingen en het Algemeen Reglement.

Voor de verzekeringstussenpersoon is deze informatieplicht nader uitgewerkt in artikel 12bis van de wet van 27 maart 1995, dat omschrijft welke informatie de verzekeringstussenpersoon aan zijn cliënt moet verlenen en hoe hij zijn advies dient te verlenen. Artikel 12quinquies van dezelfde wet bepaalt dat deze verplichtingen eveneens gelden voor de verzekeraars "in hun rechtstreekse contacten met cliënten".

II.B. De informatieverplichting betreffende de vrijstelling in de overeenkomst "verzekering brand"

Artikel 6, §1, van het koninklijk besluit brand bepaalt dat de partijen van een overeenkomst "verzekering brand" een vrijstelling kunnen bedingen. De modaliteiten van de vrijstellingen worden contractueel bepaald. Een verzekeringnemer die zijn woning en de inhoud van de woning in verschillende overeenkomsten verzekert, zelfs bij dezelfde verzekeraar, kan bij schadegeval meerdere vrijstellingen toegepast zien.

1. Inhoud van de informatieplicht

De FSMA is van mening dat de verzekeringnemer geïnformeerd dient te worden over de gevolgen, wat de toepassing van de vrijstelling betreft, van het sluiten van aparte verzekeringsovereenkomsten voor het gebouw en de inhoud.

2. Verplichting van de verzekeraar

De verzekeraar dient er volgens de FSMA over te waken dat de verzekeringsdocumenten in duidelijke en nauwkeurige bewoordingen opgesteld zijn, zodoende dat de verzekeringnemer weet welke vrijstellingen toegepast worden en op welke wijze (artikel 14 Algemeen Reglement).

3. Verplichting van de verzekeringstussenpersoon en de directe verzekeraar

Naar de mening van de FSMA is voormelde informatie betreffende de vrijstelling een wezenlijk element van het advies van de tussenpersoon en de directe verzekeraar, zoals dit omschreven wordt in artikel 12bis, §3, wet van 27 maart 1995. Bijgevolg beveelt de FSMA aan deze informatie op te

nemen in het document waarmee de verzekeringstussenpersoon en de verzekeraar zich kwijten van hun verplichting omschreven in voormeld artikel 12bis, §3 wet van 27 maart 1995.

II.C. De informatieplicht betreffende de afschaffing van de evenredigheidsregel van bedragen in de overeenkomst "verzekering brand"

1. Inhoud van de informatieplicht

De verzekeringnemer dient over de afschaffing van de evenredigheidsregel van bedragen passende informatie te ontvangen van de verzekeraar en de tussenpersoon. Zij hebben beiden een eigen informatieplicht.

Deze informatieplicht omvat volgens de FSMA de volgende elementen:

- a) de kandidaat-verzekeringnemer dient geadviseerd te worden om het stelsel bedoeld in punt I. B., correct in te vullen. Wanneer de verzekeringnemer weigert het aangeboden stelsel in te vullen, dient hij geïnformeerd te worden over de gevolgen van het niet-gebruiken van een dergelijk stelsel;
- b) er dient duidelijk gemaakt te worden dat de juiste toepassing van deze stelsels leidt tot afschaffing van de evenredigheidsregel, maar niet noodzakelijk tot een voldoende verzekerd bedrag bij totale schade. Dit geldt ook voor de situatie van de huurders of gebruikers van gedeelten van een gebouw aan wie het stelsel wordt aangeboden van 20 maal de jaarlijkse geïndexeerde huurprijs of geïndexeerde huurwaarde van de gebruikte gedeelten, zoals hoger vermeld in punt I.B.;
- c) ook wat betreft de inhoud van het gebouw is het wenselijk dat er een stelsel voor de afschaffing van de evenredigheidsregel van bedragen wordt voorgesteld (ook al bestaat er hiervoor geen expliciete reglementaire verplichting). Aangezien er op de markt zulke stelsels bestaan, beveelt de FSMA aan om deze mogelijkheden aan de kandidaat-verzekeringnemer uiteen te zetten. Indien een overeenkomst wordt aangeboden die de mogelijkheid van een stelsel voor de inhoud omvat, dient de verzekeringnemer geïnformeerd te worden over het bestaan van dit stelsel en de gevolgen van het invullen van het stelsel;
- d) bij het sluiten van de overeenkomst dient de verzekeringnemer erop gewezen te worden dat hij wijzigingen aan de door hem in het stelsel ingevulde informatie dient mee te delen aan de verzekeraar of zijn vertegenwoordiger.

2. Verplichting van de verzekeraar

De FSMA beveelt de verzekeraar aan om de in II.C.1. vermelde informatie, inzake de door hem aangeboden overeenkomst en het voorgestelde stelsel, te verstrekken in de precontractuele en contractuele documenten, en dit in duidelijke en nauwkeurige bewoordingen. Artikel 3, §2, laatste lid, van het uitvoeringsbesluit WLVO bepaalt dat de verzekeraar het bewijs dient te leveren dat hij een stelsel voor het gebouw heeft aangeboden. In dit document tot kwijting van zijn plicht, dient de verzekeraar volgens de FSMA dan ook de in II.C.1. omschreven informatie betreffende het aangeboden stelsel uiteen te zetten.

De FSMA beveelt de verzekeraar aan om de verzekeringnemer opnieuw een stelsel voor te stellen, zodra hij op de hoogte is van een wijziging aan de in het stelsel ingevulde informatie die een impact kan hebben op het verzekerd bedrag.

3. Verplichting van de verzekeringstussenpersoon

De verzekeringstussenpersoon verleent zijn cliënt bijstand bij het sluiten van de verzekeringsovereenkomst en duidt de door de verzekeraar verstrekte informatie. Wanneer een verzekeringstussenpersoon bemiddelt voor verzekeraars die ook een stelsel voor de inhoud aanbieden, is het wenselijk dat zijn advies hier ook op ingaat.

III. Opheffing van mededelingen

De mededelingen nr. D.80, D.80A, D.80B, D.80C en D.80D van de CDV betreffende de toepassing van het koninklijk besluit van 1 februari 1988 betreffende de verzekering tegen brand en andere gevaren, wat de eenvoudige risico's betreft, worden opgeheven.